

Curentul

Director: PAMFIL ȘEICARU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA

11, Bulevardul No. 9

Bioteca Universității

Cluj

Ungaria și Societatea Națiunilor

Slăbiciunea cu care Mica Antantă s'a ocupat de chestia mitralierelor dela St. Gotthard, a împins firesc insolenta mugișă către noi sfidări ale cuvintii internaționale și ordinii europene. Guvernul d-lui Bethlen își permite azi să și bată joc, cu o lipsă de jenă aproape cheffie, de chiar autoritatea Societății Națiunilor. Chipul cum Budapesta a vrut să "clichideze" afacerea mitralierelor e una din jignirile cele mai brutale pe cari le-a suferit până azi marea instituție dela Geneva. Acea simulată "distrugere" ori "vânzare" a contrabandei criminale descoperite nu e decât o tiftă pe care guvernul maghiar o aruncă în fața îngrijorării Europei. D. Bethlen nu s'a mulțumit numai cu jignirea faptului; el și-a permis luxul să fie înverșunat și pe cale de document față de consiliul Ligii. Răspunsul primului ministru ungur la întămpinarea legitimă a secretarului general al Societății Națiunilor e de o nepăsare fără seamăn în considerarea regulilor elementare ale relațiilor internaționale. Ungaria se desface răzând din cadrul ordinii europene și afirmă dreptul de a se conduce în disprețul oricărui constrângeri morale legate de existența înaltei autorități națiunilor.

Pentru Dumnezeul văzduhurilor

La 8 Aprilie vom avea o sărbătoare a Aviației. Se vor face pomeniri în biserici și în temple pentru cei căzuți cu oasele zdrobite din stăruința sburațoare ale d-lui Lucien Fabre. Se vor face rugăciuni pentru prosperitatea aviației naționale — și și poate chiar rugăciuni către Dumnezeul văzduhurilor cel îndurător, să-l chema la sine pe noul nostru cel când cu barbă, când cu cioc și când fără. Căci numai chemându-l în înălțimile unde sufletele plutesc fără aripi și fără moțoare Lorraine Dietrich, și scâpnând aviația noastră de această ploșniță cu barbă, rugărilor celorlalte vor mai putea avea ascultare.

E dureros că sărbătoarea Aviației se va începe și va sfârși cu un pomelnic pentru morți — și cu un pomelnic atât de lung. Au căzut și în altă parte, asemenea erori ai viitorului, cu sutele. Dar nu căzut eroic și au căzut cucerind necunoscutul o taină; nu mureau în deșert. Prin ei s'a făcut și cu zi cucerirea văzduhului, s'au desaburțat maginile de sărat, s'a realizat un curs, s'a realizat visul lui Icar. Prin ei aripile nu s'au mai topit de ceasă, în arșișoara și tot prin ei se călătorește astăzi confortabil decurmezgii cerului albastru, tot atât de fără primejdie ca în jălul de la gura sobei.

Dar bieții noștri morți, nu și-au frânt gâtul, nici pentru o născocire nouă, nici pentru o perfecționare nouă, ci au fost asasinți ca să plătească chejurile d-lui Fabre și să îndoaie parasolii aviației naționale.

Adevărat este că îndreptarea nu mai poate veni decât dela Cel de sus, căci cei pământeni prea legați sunt de pământurile slăbiciunii și de pământurile recompense și complicității.

Să ne rugăm dar, pentru sburațorii noștri care au murit și vor mai muri prin generoasă bunăvooință a d-lui Lucien Fabre.

Ion Darie

Citiți în pagina IV-a:

Afacerea Franco-Română

La toată psihologia întâmplărilor la cari asistă umirea și indignarea Europei. Totul se

Imunitate sau inviolabilitate

Raportul comisiei de disciplină. — Greșita aplicare a prevederilor constituției

Sâmbătă a fost depus la Camera raportul d-lui Al. Ionescu cu privire la cererea de ridicarea imunității parlamentare a patru deputați și anume d-nii Rauca-Răuceanu, Pop Zabor, Valeriu Moldoveanu și dr. Aurel Dobrescu.

In prima parte a raportului — care privește pe deputatul Rauca-Răuceanu — d. raportorul Al. Ionescu pune o interesantă problemă de interpretare a art. 54 și 55 din Constituție.

După ce se arată motivele pe baza cărora parchetul județului Trei Scăune cere ministrului de justiție ridicarea imunității parlamentare a deputatului Răuceanu, trimis cu ordonanță definitivă în judecată pentru un cumul de delict (inselacțiune, abuz de putere, etc.) pune în evidență confuzia ce se face între imunitate și inviolabilitate.

D. AL. IONESCU-TRAMWAY

Acestă imunitate naște odată cu obținerea mandatului și încetează odată cu el, cu singura rezervă ca de lucrările făcute în Parlament să nu se facă uz în afară de scopul de a se turbura ordinea publică.

CONTROLUL OPINIEI PUBLICE

Acest drept nu poate fi suspendat de nici o putere judecătorească, parlamentarul nefiind supus decât controlului corpului electoral și opiniei publice

PREVEDERILE CONSTITUȚIEI

Raportul cere să se fixeze această jurisprudență parlamentară întru cât Constituția prevede că imunitatea parlamentarilor se referă la libertatea opiniilor exprimate la tribuna Camerei sau Senatului, la lucrările întocmite din indicațiunile burourilor Adunării legislative și la voturile exprimate.

Politică de partid deghizată

Legea culelor fide se devină un nou element de vrăjă în Ardeal și un element de neflecție pentru guvern. Nu se poate vorbi, la nici unul dintre partidele noastre, de o politică religioasă, în afară de d. N. lorga cuprinzător istoric al bisericii noastre ortodoxe.

Partidul liberal, prin originile sale revoluționare, prin firea sa romantică a cărvunarilor d. la 1848, prin generala politică ce-au dus-o față de biserica ortodoxă, în care vedeau, pe la 1860, un element de străinism conservator, vedeau i-au determinat să confisce "socializeze" averile mănăstirești (1862) — nu poate fi socotit astfel decât dezvoltat într'un spirit de indiferentism religios, dacă nu pur francmasonic. Așa se explica de ce s'au trimis burserii facultății de teologie în Germania protestantă, fiind siguri că niciodată ireverența liberului examen nu ar putea provoca, în biserica ortodoxă, curente de regenerare, de independență față de statul politic. Așa am ajuns să avem o biserică funcționară, un fel de notațiu religios, în locul unei biserici militante în sensul creșterii spiritului religios și a românilor.

De altfel, și nația noastră nu are nimic fanatic, nimic agresiv, exclusivist în sensibilitatea ei religioasă. Așa se explică absența și așilor ca și a persecuțiilor religioase, de-a lungul istoriei noastre, așa se explică și tojeriana românească față de toate credințele și-a-năunțat adăpost în cuprinsul neșării noastre de stat.

Odată cu întregirea noastră de stat, au venit în cadrul preocupărilor politice și unele probleme confessionale de care s'a apropiat, nu spiritului omului de stat, ci spiritului omului de partid. La un moment dat d. Octav an Goga, împreună cu dd. V. Goldiș și I. Lupăș, s'au vroit exponenții unei or-

toodoxii altoită pe averescanșmul cu nevoi de expansiune în Ardeal. Cum d. Lulu Maniu este unit, biserica Blajului cu un trecut așa de glorios în istoria redșteptării și afirmării conștiinței naționale, biserica unită a devenit obiectul unei misiuni averescanș impot va d-lui Lulu Maniu.

O voită confuzie, o voită contopire a bisericii unite dela Blaj cu persoana și politica d-lui Lulu Maniu. Dar lupta d-lor Octavian Goga, V. Goldiș și I. Lupăș, pornită în numele bisericii ortodoxe nu a avut nici unul din efectele politice dorite de improvizații politicești ai ortodoxismului. Politicești situația în Ardeal a rămas o favorabilă partidului național în care se găsește și ortodoxii și anii.

D. Al. Lapedatu, se pare că vrea să reia aceiași luptă, firește cu mai multă îndemânare în dezbaterile școlului urmării, o simplă și nevinovată lege a culorilor. Și tare se minunează d. ministrul al culelor de turburarea ce produce în rândurile unilor acestor lege de simplă afirmare a autorității statului și afirmării dreptului de control al statului asupra orădușelilor bisericii unite. Dar d. Al. Lapedatu nu este nici naiv nici cu totul străin de o anumită politică de învâjrire confessională în Ardeal. Această lege a culelor nu ne interesează decât în măsura elementelor de provocare confessională, pe care le cuprinde.

Avem totuși grija și tot respectul față de biserica noastră ortodoxă, dar nu putem subordona politica națională a statului român, politicești mai mărunte a partidului liberal cu care ortodoxii, înafă trec, în grijele noastre, nevoile politice de perfectă unitate sufletescă a nației, restul trece pe planuri secundare.

Să ne precizăm gădul. Statul

francez, de o pildă, are o politică anticlericală și, dacă ar trebui găsită o înșășură dominantă a raționalității celei de a treia republicii, nu ar fi alta decât anticlericalismul. Reîntrată, după pacea dela Versailles, în patrie, spiritul anticlerical ce domână politica statului francez s'a extins și în noile provincii. Conșteptările, școlile confessionale s'au fixate ca obiective de excludinare republicană. După elanul primilor ani solidaritatea catolică a început să reacționeze, apăsându-se în același timp politica germană a vroit să utilizeze și erorile anticlericalismului republican francez, punând bazele a unui partid autonomist în Alsacia, și în măsura accentuării politice anticlericale duș de Herriot și de partidul radical-socialist, creșterea și șansele politice autonomistă dușă cu o savantă perfidie de germania.

Și febra autonomistă creștea într'un fel într'un fornicabil scandal în care s'a dovedit cum anii propagandei germane se strecurau printre ascăsenii unei revolții împotriva anticlericalismului radicalismului francez.

Dar o desmetiere a venit. A împingea mai departe politica anticlericală în Alsacia însemna a despartii suferințele Alsacia de Franța. Și vizita d-lui Poincaré la Strasbourg n'au avut alt sens, decât al unei reconcilierii sufletescă.

Această pildă nu ar putea folosi d-lui Al. Lapedatu, pentru a da legii culelor corectivul necesar acelei unități naționale ce trebuie să domine orice preocupare de partid eventual deghizată, într'o abstractă preocupare confessională?

Și întrebarea aceasta să călăuzească și pe guvern.

Pamfil Șeicaru

Intre barou și parlament

de Dymion

Daosă meseria de ziarist va deveni cu timpul tot atât de remuneratoare ca și cea de om politic, — și dacă până la moartea mea moștenirile nu vor fi cu desăvârșire suprimate de satărul fiscal al maharajahului nostru Vintilă, — dacă voi avea și eu moștenitori, cu alte cuvinte, sper că ei vor desocupa în clipa când vor începe să cotrobăiască prin scrieruri (cu mine în casă) și diploma de avocat pe care mi-am îngropat-o cu pietete zilele trecute, — în paie, — pentru tot restul zilelor ce-mi mai rămân de trăit.

Păstrez, păstrez și astăzi cele mai frumoase amintiri din anii petrecuți în mijlocul confrăților mei din Baroul de Ilfov, — după cum păstrez cele mai amine din orele halucinant, pierdute pe săliile inrespirabile ale Palatului nostru de Justiție, în ale cărui încăperi înabușitoare câteva zeci de magistrați își distrug sănătatea, pentru cei trei sute de lei pe zi dăruți de dărnicia sus-menționatului maharajah. Dar, dacă lășăm la o parte sentimentele mele, — cari în definitiv împotă foarte puțin, — trebuie să recunoștem că una din cele mai mari belele ale Statului Românesc este aceea de a fi înăpușat în-ă dela originea lui, pe mâinile avocaților, — sau mai precis pe mâinile juristi-

lor. Jurisții ne-au complicat șchea organizației de Stat, cu tot soiul de excesențe, de scoabe inutile și de apendice moarte, aduse din Apusul în care își copiaseră școlărește, caetele de cursuri. Jurisții ne-au pripocit cu „Marile Principii“, și cu „Instituțiile moderne“. Iar în Parlamentul trăntit ca o cășcică confortabilă de tinichea pe tăbia Rumânilui jurisții au introdus și moravurile lor dela Palatul de Justiție.

Dumneavoastră. Românii și bari Dumneavoastră. Toți cei cari vor s'abinguiți și vă scâlcăiți profurile și busturile prin învalmășile alegerilor, vă închipuiți, poate că după ce s'a injurat dela tribuna Camerii cu d. Mardeseu sau Ciordescu din majoritate, d. Pompiliu Ioanidescu rămâne săpărat pe el și pe coridor, sau la bufetă? Vă înșelați, ca niște incorigibili naivi ce sunteți! Ie ordura cei ce și bălășeră revoce prin vetre, fumează rezemați pe pervazul acoliași ferește. — iar la bufetă mănăncă rahat (de altfel un excelent rahat, ca la Cufetul Camerii) mănăncă, zic, rahat din aceeași farfurie. — Când nu beau și se bălășeau în acoliaș pe-ar. Sunt moravurile dela Barou (unde își au rostul lor) transportate de avocați-parlamentari la Camera (unde nu și mai au nici un rost, și sunt pur și simplu indecente).

Viața pe săliile Tribunalului ar deveni imposibilă. — convenim cu toții, — dar după ce s'au înfruntat voinicește în fața judecătorilor, toredorii Barourilor s'ar socoti certai sau adversari și afară din încintă. Tenorii areneilor judiciare sunt, pe dreptate, cu atât mai apreciați și mai iubiti mai repede, după oangestia (simulată sau reală) menită să imoiaze rigiditatea inflexibilă a magistratului, să-i topească rezistențele, și să-i producă în inimă

Continuare în pag. II-a

Cântec românesc

Pianista Many Botez mi-a făcut grația unei familiarități muzicale. Câanta tenorului Constantin Stroeescu în unjuni concertului său dela Ateneu. Melodia spaniolă înăbușorată parca de patina iberică își jucu în aer mlădierile capricioase ca de flucări neastămpurate. Părește exotic reînnoit în obraje de „auditate colorate“. Și urmasa cântecului francez de înșă năbușorată în sonorități mon ca matasea: Claude Debussy și identifice impresiionismul cu versul nostalgic al lui Paul Verlaine. Cântecul francez are linia vastă și imaterială a unei marguri de cer în inserare calmă. E mai mult un suspin de căi o bucurie; e mai mult o contemplație de sfârșit al frumuseții decât un străigăz exuberant al nașterii ei. El da senzații de petale în scuturare, pe lespezi le narmură; de fluturii prea sașant pregătite pentru a mai conține tristeții primare și robuste. Primarul sufletesc apare în cântecul francez extras de derizații subtile până într'atâta încât nimic din ce a fost primar nu mai recunoști în el. E parca sufletul unei civilizații simabicate prin excesiv rafinament. Glasul lui Constantin Stroeescu are toate aderențele nuanșate pentru a-l interpreta.

Cu totul altul e cântecul românesc, exprese directă e a unui suflet primar de popor tânăr. Stroeescu ne-a cântat șase melodii pe versuri populare și pe trei poezii de St. O. Iosif, scrise de compozitorul Filip Lazăr. A fost o revelație. Cunoșteam liedul german în vobolvia lui dela forma romantică până la cea nouă a lui Arnold Schbinberg. În aceste prospete compozitii — care sunt mici capodopere — Filip Lazăr are talentul liedului german liberat de formula romantică și perfect adecvat sensului verbal prin creația unui Hugo Wolf sau a unui Richard Strauss. Vorbes numai de tehnică și, bineînțeles, cu incompetență dela simpli amatori. Forma aceasta s'obolată a liedului i-a scriit lui Filip Lazăr numai ca model exterior. Melodia însă adumbrată de vromatismul nostru oriental e desăbărită românească, seamănă a cântec popular fără să fie într'un mic o transcriere de motin folcloric. Și ce intimă aderență între desenul melodic și sensul cuvântului poetic! Cele trei poezii ale lui St. O. Iosif cresc și se intensifică într'o reverberare de sonorități de parca aceeași fericită inspiratie a zămislit dealul și curșul și melodie liedului lui Filip Lazăr sunt, în mic, un eveniment artistic. Muzica noastră ocoluă mai neche, atâta câtă avem, e de factură romantică. În tehnică mai nouă s'a creat prea puțin. Aș putea zice că tânărul compozitor deschide un drum nou cu aceste admirabile lieduri românești. Și e ordnică de laudă și de încurajare această colaborare muzicală cu lirica românească destul de bogată și înădevercată pentru a oferi unui compozitor motive de creație autohtonă. Filip Lazăr dă un remarcabil exemplu.

Ni. hifor Crăinici

Viața intelectuală în Spania

de MIRA TICAN (Corespondentul nostru particular pentru Spania)

În Rūsărit, și în toată Europa orientală, își poate cineva cu greu închipui cât de intensă este această producția intelectuală a Spaniei; trebuie să te afli la fața locului, ca să-ți poți da seama de ea. Spania este una din țările în cari se scrie cel mai mult, — și deși afirmațiunea ar părea paradoxală este o față la a cărei producție intelectuală se adaptează peste patruzeci de milioane de locuitori ai globului, fără a socoti milioanele Peninsulei Iberice înăsi.

Intensitatea producției literare și intelectuale este aci atât de mare, încât te prinde într'adevăr mirarea de marea număr de care de editură ce ființează în țara aceasta: la toi pasul, la fiecare colț de stradă dai de câte una, — și sunt surprinzător de nume-

roase nu numai în marle orășcosmopolite, ca Madridul și Barcelona, — dar chiar în orășcele mai nefinsemnate ale Regatului.

Nu-mi trece prin gând să neg această afirmație statistică internațională, care spun că se citește puțin în Spania; pot recunoște că ar putea chiar citi mai mult, — că nu se citește atât cât ar trebui, — se citească, — cu alte cuvinte, dar și așa se citește destul, — ceace expl că de altfel enormă cantitate de cărți ce se imprimă în limba spaniolă, sau aproximativ spaniolă. Spun astfel, deoarece în Barcelona, de pildă, se publică mult și în limba catalană.

De curând, zărele ne înfișșau foarte important statistic asupra producției cărții, — cu alte cuvinte asupra producției intel-

lectuale, — care înseamnă în realitate și viața intelectuală a țării. Cu vorba, în fond, de cartea catalană, și comentariile presei s'ocupau de Expoziția cărții catalane, ținută acum două luni la Madrid.

Cartea catalană se tipărește în general la Barcelona, și nu se vinde decât în cele patru provincii cuprinse în Catalonia: cititori săi sunt deci destul de puțin numeroși, deoarece chiar dacă socotim și majora, ei nu trec de două sau trei milioane.

Or, s'a stabilit că numai în Barcelona, producțiunea cărții catalane corespunde cu mai mult de 60 de volume anual, — ceace ar însemna un volum pe zi; și această numai într'unul singur din oșele catalane, — e drept cel mai mare.

Dacă, acum, înmulțim cu trei sau cu patru producțiunea această exclusiv regională, — fiindcă ea nu are alte debușee decât orașele catalane, — vom avea adevărată cifră a numărului de cărți publicate în limba spaniolă nu numai în Barcelona, — fără a cu-

prinde în această cifră ceace produce Capitala, și toate celelalte orașe ale Spaniei.

Și în cifra de mai sus nu trebuie socotite, de altfel, cărțile nici sau broșurile, cu cari chioșcurile de ziurnale sunt pline ca în nici o altă țară de pe lume; nu socotesc aici decât cartea seroasă, — cartea ce se poate privi ca o creație literară demnă de a fi menționată.

Cum se face, atunci, că producția intelectuală este atât de mare, — din moment ce se afirmă că în Spania nu se citește destul? Iată, firește, întrebarea pe care cu bună dreptate și-o pune orice duneret stră n'oposit pe meleguriile acestea.

Am spus încă, dintru început a producția intelectuală a Spaniei nutrește alte patruzeci de milioane de fii ai pământului, — și aci stă și lămurirea tainei noastre. Spania posedă pentru cartea sa o piață unică, — o piață minunată, extraordinară, — care îi absoarbe toată producția. Piața aceasta este America latină, — sau,

cum se spune mai exact, Republicile Hispano-Americane.

În primul rând Argentina, — și după ea toate celelalte Republici ale noului continent, sunt marile consumatoare ale producției intelectuale spaniole. Astfel încât cea mai mare parte a tipăriților noastre peste ocean, spre ținuturile acestea îndepărtate.

Ceace înseamnă că editorii spanioli publ că volumele scriitorilor băștinași cu o dublă garanție de desfacere; mai întâi, este cucerită piața spaniolă, — și odă, — saturață piața internă de o publicație oarecare, ei o rezervă fraților de sânge, folosind-o pentru bine veniți „b dălgos“ de lincol de Atlantic, — cari se înărcineză să epuizeze editia.

Iată, deci, secretul marii producții pe care străinătatea abea bânănește, — și nebușind-o, nu-și poate închipui nici vigoarea și-și intelectuale spaniole.

E dela sine înțeles, în asemenea condițiuni, că cel mai de plans în țara aceasta nu este intelectualul. Voi vorbi, firește, și de exploatarea din partea editorului, de care

suferim cu toții, și de care vom suferi desigur în vecii vecilor, în toate ungherele lumii. Editorul, biet, este bancherul nostru, — ne oferă bani în schimbul foilor scrise, — și acestea pot conține comora de expresie a geniului uman, după cum pot să ne intereseze pe nimeni. Acesta este un fapt; editorul riscă, fără îndoială, și trebuie să-și ia din vreme precauțiunile. Să notăm, totuși, că un editor spaniol ar trebui să fie mai darnic decât cei de aiurea, cari nu au la îndemână piața sudamericană, — debușul acesta care absoarce ca un burete tot ceace se scrie în laurirele ancedrale.

Neajunsul acesta pus deoparte, însă, intelectualul este bine văzut în Spania, așa încât pe nedrept ar ni să se plângă.

De fapt, omul de literate este socotit și aci ca o ființă superioară, — și toți sunt dornici să-i acorde cinstire, prietenii și ocrotire; de succesele intelectualelor nu se întunecă nimeni, — și iarăși nimeni nu se miră că un autor s'a putut

Continuarea în pag. II-a

Conservelor și Ciocolata Grivita JUNTA CELE MAIBUNE

Săptămâna ALBITURILOR Lei 27... Lei 350

S'A REDESCHIS IN BUCUREȘTI GRAND HOTEL

Gramofone și Plăci HIS MASTER'S VOICE

CITROËN sunt expuse ATLANTA S.A. București Victoriei 83

Ministerul Industriei și Comerțului

Publicație Noi, Primarul Orașului Bărlad...

Recursul studenților condamnați la o

INFORMAȚIUNI In cursul săptămânii trecute

STUDENTEȘTI Președintele cercurilor studențești basarabene...

SANITARE La ministerul Sănătății s'a adunat...

Extinderea codului civil în cadrul țării

PRELUNGIREA FERMEI NUIUI

AGRICOLIA Conferința inspectorilor agricoli...

Delegația de la Iași

Adatchi Iași, 25. - Adatchi a fost supus...

FAPTE DIN CAPITALA TREI INCERCĂRI DE SUICIDIU

ACCIDENT DE MUNCA A fost adus cu trenul de pe linia...

NENOROCIRE Dumitru Puscaru, dela serviciul salubrității...

Extinderea codului civil în cadrul țării

PRELUNGIREA FERMEI NUIUI

AGRICOLIA Conferința inspectorilor agricoli...

Delegația de la Iași

Adatchi Iași, 25. - Adatchi a fost supus...

Adatchi Iași, 25. - Adatchi a fost supus...

Scrisori din Germania Ministrul nostru, d. Petrescu-Comnen a oțeră un

RESTITUIREA RELATIILOR RESTABILIREA RELATIILOR

Extinderea codului civil în cadrul țării

PRELUNGIREA FERMEI NUIUI

AGRICOLIA Conferința inspectorilor agricoli...

Delegația de la Iași

Adatchi Iași, 25. - Adatchi a fost supus...

Adatchi Iași, 25. - Adatchi a fost supus...

SCHUL

VIATA ECONOMICA

Săptămâna financiară

Bursa. -- Devizele. -- Dobânzi. -- Standardizare. -- Tarifi vamali. -- Străinătălea și noi

In Bursa, tendința a redevenit ermică. În special, rentele sunt susținuți. Dar diferențele sunt mici. Renta proprietății s'a reînnoșit la 61 și jumătate. Imprumutul Unirii în 66. Urbanțele București staționare la 58.

Miscarea nu-i prea serioasă. În compartimentul bancarelor, deținerea relativă e caracteristică, de epocii premergătoare bilanțurilor. Printre acțiunile industriale se disting finanța fermă a Reșiței. O afacere oneroasă pentru stat, dar avantaioasă acestei societăți în puterea războiului, fără reneredenți în Bursa. Dacă acțiunile n'au progresat decât cu 5 la sută, moștele se înțeleg ușor.

Intrebarea, care-i pe toate buclele este dacă Parlamentul va avea curajul să ratifice un contract, la care Statul e părtaș cu o miliard 600 milioane lei. Este condiția Bursii o indicație?

Acțiași intrebarea s'ar pune în ce privește fermitatea rentelor, dar nu trebuie să exacerăm.

Vestile deosebite în urma sunt încă prea mult distorsionate în ambiguitățile intereselor politice de partid ca să constituie o indicație precisă în sens sau altul.

De ce să nu recunoaștem totuși că moștenitul de decesitate maximă în Bursa a fost deșis și că renunțarea, deși slabă, indică o demontare mai bună.

Că renunțarea bancarelor privește mai mult beneficiile din sfera intereselor financiare oficiale nu ne mirăm. Năvem în Bursa noastră energia, în special deosebită între acțiunile bancare solide pe lângă lăzarea lor intrinsecă, înălțarea energicilor și seriozitatea direcțiilor și acțiunilor, al căror succes în noaptea fi deșis momentan, prin vremea alomorții.

Ca la noi, n'acțieri.

Dar devizele? În țară, confortate fiind, în mod nemăsurat, de Banca Națională, nu s'au evident -- staționare. Dar, care milioaneli de mână, în urma lui la Zurich se manifesta slabă.

Faptul n'a luat proporții și trebuie considerat poate numai ca un avertisment. Banca Națională n'a notă. Și-a luat o mare răspundere.

Banka Națională ne anunța ieri print-un comunicat anonim, că n'a renunțat, conștient de obligațiile sale, la acțiunile sau veniturilor dobânziilor și conform planului elaborat.

Comunicatul renunță amenințarea de a se retrage pe o perioadă peș.

Din străinătate, notăm Imprumutul turcesc de stabilizare și investire de 50 milioane lire sterline. S'a acordat de un grup bancar anglo-american pe 50 de ani. Suma va servi în afară de stabilizarea dinarului, în următoarele investiții: căi ferate dela Dunăre în Adriatic; regularizarea Dunării. Sapei. Dravei; construcția de calea ferată de la Iasi și în general creșterea căilor de comunicație menite să atragă traficul străin.

Ce facem noi în acest timp? Immediocim refuzarea câștigurilor ne zeci de ani prin contracte avuțite oneroase. Nu ne preocupăm de organizarea serviciilor militare și aeriene. Bine înțeles, că n'a n'a vorba de a încheia un contracte imorabile ca „L. A. R.” și „Concesionarea conductei de petrol”.

Splendid.

Ricardo

BURSA		SCHIMB	
25 Februarie 1928		București 25 Februarie	
Leul a cotat la:	ZURICH 3,19%	Franc francez	6,41
Incheer oficiale		Lire sterline	7,95
București 25 Februarie 1928		Dolari	162,80
Banka Agricolă	250, 65	Lire italiene	8,66
Banka Blank	1150	Franc elvețieni	31,44
B. Națională 6.700, 25, 900, 75, 25	500	Franc belgieni	22,72
Bca Populară Pitești	800	Coroane cehce	4,94
Creditul Militar	1355, 45	Schilling austrieci	23,00
Generală Petroliferă	185	Mark germane	38,98
Redventa	355		
România Petroliferă 400, 395, 400		Schimbul în străinătate	
Stema Română	1625	ZURICH (Inchiderea)	
I. R. D. P.	525	25 Februarie 1928	
S. R. D.	700	Berlin	124,03
S. T. B.	910, 50	Amsterdam	209
Carnatina	255	New-York	3, 19, 40
Reșița	640, 35, 40, 5	Londra	25,34
Carica Românească	610	Paris	20,43%
Clădirea Românească	750, 55	Milano	27,51
Renta Improprietății	61%	Praga	17,40
Scrieri Rurale	58%	Budapesta	90,73
Scrieri Urbane	59%	Belgrad	9,13
		București	3,19%
		Varsovia	58,20
		Viena	73,17%

Noua fraude la Institutul medico-militar

Arestarea maiorului Giurgiu

În ultimele zile, parchetul militar din Capitală, a întreprins cercetări noi în direcția fraudelor leocoptate la Institutul medico-militar.

Se știe, -- și ziarul nostru a informat la timp -- că Luni, consiliul de revizie al armatei a admis recursul căpitanului Ștefanescu, condamnat de consiliul de război al corului II armată, la 5 ani închisoare, pentru furt și delapidare de bani publici.

În acel proces, mai fusese condamnat căpitanul Dobrescu și alți ofițeri ai lui Ștefanescu pentru meste în aceleși fraude.

Parchetul militar, înconștient de pericolul făcut de trecerea în ilegalitate a celor doi ofițeri, nu era complet, a cerut ministrului de război o nouă verificare a acțiunilor dela Institutul medico-militar.

D. col. Neculescu, însoțit de d. ltentand Petrescu din ministerul

Scandalul din sedinta consiliului comunal din Brăila

Suspendarea art. 19. -- Altercația violentă între Besofon și primar

BRĂILA, 25. -- Azi la orele 3.30 d. a. membrii consiliului comunal s'au întrunit din nou pentru a lua în discuție chestiunea imunității.

Sedinta e prezidată de d. Ion Paraschivescu, primarul municipiului.

SA INCEPUT CU SCANDAL

Scandalul reincepe din primul moment când primarul orășului spune că sedinta e continuarea celei de Vinet.

D. VOCTBERG național-tărănut protestează împotriva faptului că, convocarea acestei sedinte s'a făcut prin călcarea dispozițiilor legii, care cere ca această convocare să se facă cu 3 zile mai înainte.

D. LEONTE MOLDOVANU respinge opoziția d-lui Voctberg și dispune să se înceapă notarea noii societăți pentru iluminat.

VOTAREA MERGE

După ce se votează articolele 1, 2, 3 și 4, la articolul 5, d. GEORGE ALBULET ajutor de primar cere lămuriri în ce privește participarea comunei la beneficiile ce le va da societatea.

BESOFONUL DA LAMURIRI

D. LEONTE MOLDOVANU spune că, dacă societatea va aduce 60 milioane lei capital, comuna va avea 30 milioane, iar beneficiile: 1/3 comuna și 2/3 societatea.

O nouă emisiune va mări capitalul numerar la 90 milioane, iar

capitului comunei la 4 milioane, COMUNA INSA PASTRANDU-ȘI DREPTUL NUMAI LA 1/3.

D. MOLDOVANU declară apoi că preocuparea d-sale a fost ca, comuna să fie mai favorizată, iar societatea se înființează nu cu scopul de a dispuia comuna ci să o ajute.

PRIMARIA VA PAGUBI

După ce face din nou apel la spiritul ce trebuie să acorde consilierii, d. P. Balan (lupist) spune că Primaria va avea pagube de pe urma acestei combinații intracă proiectul n'a bene studiat.

D. MOLDOVANU se opune arătând că acționarii nu vor mai avea încredere în noua societate, fiindu-le teamă că vor rămâne la un moment dat fără dividend.

D. PARASCHIVESCU cere suspendarea sedinței, iar d. Moldovanu din potrivă cere continuarea desbaterilor.

D. MOLDOVANU face apel la d. Paraschivescu, care arenerul că nu ar vrea să voteze actualul proiect de lege.

După ce d. Paraschivescu cere din nou suspendarea sedinței, iar d. Moldovanu se opune, se hotărăște suspendarea.

LA REDSCHIDERE, d. Paraschivescu aduce la cunoștința consiliului că art. 19 din lege se suspendă.

Se hotărăște ca toate chestiunile de detalii să se fixeze în statutul societății.

În urmă se votează vertiginos până la art. 18, din proiectul noii societăți.

CONFLICT INTRE PRIMAR ȘI LEONTELE BESOFON

La art. 19, se naște un conflict între d-nii Leonte Moldovanu și Ion Paraschivescu primarul municipiului.

D. PARASCHIVESCU cere să se adauge dreptul de recapătare a acțiunilor de către primărie.

D. MOLDOVANU se opune arătând că acționarii nu vor mai avea încredere în noua societate, fiindu-le teamă că vor rămâne la un moment dat fără dividend.

D. PARASCHIVESCU cere suspendarea sedinței, iar d. Moldovanu din potrivă cere continuarea desbaterilor.

D. MOLDOVANU face apel la d. Paraschivescu, care arenerul că nu ar vrea să voteze actualul proiect de lege.

După ce d. Paraschivescu cere din nou suspendarea sedinței, iar d. Moldovanu se opune, se hotărăște suspendarea.

LA REDSCHIDERE, d. Paraschivescu aduce la cunoștința consiliului că art. 19 din lege se suspendă.

Se hotărăște ca toate chestiunile de detalii să se fixeze în statutul societății.

În urmă se votează vertiginos până la art. 18, din proiectul noii societăți.

CONFLICT INTRE PRIMAR ȘI LEONTELE BESOFON

La art. 19, se naște un conflict între d-nii Leonte Moldovanu și Ion Paraschivescu primarul municipiului.

D. PARASCHIVESCU cere să se adauge dreptul de recapătare a acțiunilor de către primărie.

D. MOLDOVANU se opune arătând că acționarii nu vor mai avea încredere în noua societate, fiindu-le teamă că vor rămâne la un moment dat fără dividend.

D. PARASCHIVESCU cere suspendarea sedinței, iar d. Moldovanu din potrivă cere continuarea desbaterilor.

Corpurile Legiuitoare CAMERA

Continuarea ședinței dela 25 Februarie Aspecte

Dacă mai era nevoie de o probă a seriozității și inteligenței acestei Camere, o avem azi, decisivă, în aspectul ședințelor închinatelor unor legi de însemnătate capitală pentru viața Statului. Iată, după legea organizării judiciare, a venit acum cea a standardizării cerealelor: între prindere de teme în opera de refacere economică a țării. Ei bine, am înmărat ieri, înadins pe d-nii deputați cari se căneau să asculte materia aridă de statistică și eruditie bucolică ce se desfășura dela tribuna Camerei: era, la un moment dat, exact 23. Alți zece fumau, privind și destinate în zădul ceștilor de cafea, la bufet, și dau dreptate lui Pamfil Seicaru care, nu calmul lui obișnuit, indica parlamentarismului în totalitate, o destinație ce nu și-o oferă indeobște parlamentarului decât individual și reciproc.

Și totuși, cel puțin ieri se putea afla ușor și chiar cu plăcere în chestia părintelui Siringă. În energia cererii d-lui Papacosteșea era realizarea pechei înțelepciunii cuprinsă în „ai-l după mine că-l omor!”

La începutul ședinței, d. Papacosteșea, ambasadorul avusese în Camera, ceru în numele partidului său să se ia repede o hotărâre în chestia părintelui Siringă. În energia cererii d-lui Papacosteșea era realizarea pechei înțelepciunii cuprinsă în „ai-l după mine că-l omor!”

CUVANTAREA D-LUI V. LE-PADATU

D-I V. LEPADATU (naț.-țăr.) Nu găsim în al zecelea an dela război și reforma agrară e prilej de fraude și nedreptăți, întrucât această reformă nu a fost pusă la punct.

Felul cum s'a exploatat pământul expropriat a dat loc la specule prin terenurile în dijmă.

D-I C. ARGETOIANU: S'a expropriat mai mult pământ decât erau îndreptățiti. Statul trebuie să plătească cuponul de expropriere și atunci terenurile disponibile le-a dat în dijma, pentru ca tot muncitorii să-l folosească și să se înălțare speula politică de a se arenda la favoriti.

D-I V. LEPADATU: Felul cum s'a făcut exproprierea în Dobrogea și următorul: partea dinspre Dunăre insuficientă.

Analizează apoi în amănunțime nedreptățile agrare, taxe oneroase de export, lipsă de credit agricol etc.

Înainte de standardizare avem nevoie de mașini.

Care este programul dvs. cultural în dreptul agricol?

D-I ALIMANIȘTEANU: Ai citit în abecedar.

D-I VIRGIL MADGEARU: D-le Președinte nu e posibil ca cineva să-și expună obiectiv părerea, fără ca să nu auzim găgăleli din partea aceea. Chemați-i la ordine.

D-I LEPADATU (opoz.): Cu noșterii dvs. că azi se lucrează mai bine pământul ca înainte. Prin această lege nu îmbunătățim cultura. Era datorită dvs. care vă tot lăudați că programele dvs. corespund nevoilor reale.

Arată cum realitatea contrazice „doezia” expunerii de motive programată a legii.

Dv. ordonați ca de la 1929 să se facă standardizarea, cu toate că n'aveți nici cultura, nici inventarul agricol necesar.

Nu ați pregătit o gradată, ci vreți să faceți salturi.

Una din legiurile dvs. cu caracter agrar sunt Camerele de agricultură care lege este incompletă.

Căci nu rezolvată problema oboarilor de cereale.

Nu le-ați dat buget viabil, așa că trebuie să veniți cu o modificare.

Agricultura nu are nevoie de standardizare în primul loc, ci avem de nevoie de trioare, semănători.

Mă așteptam să apară cu această lege d-l ministru al cooperatiei, care are un bogat bagaj de cooperativă, bănci populare, etc.

D-I ARGETOIANU: Venim cu totul cooperatiei.

D-I V. LEPADATU: Intre măsurile agrare și cooperative trebuie să fie o legătură, trebuie să meargă din mână în mână.

Prin cooperative s'a experimentat

IN JURUL LICHIDARIIL FALLIMENTULUI ALSCHKE

Competința judeului sindic -- Judele sindic de pe lângă Tribunalul Ilfov și-a declinat competența de-a judeca cererea de revindicare făcută de firma Marcus Pincas, de-a se elibera o casă de bani „Chaiwods” din averea falimentului Alschek. Tinând seama că ar fi vorba de-a intra în discuția dreptului părților, judele sindic a considerat că nu poate judeca decât până la 50.000 lei, iar casa de bani în litigiu era evaluată la 100.000 lei.

Trib. Ilfov s. l. com. deasemenea și-a declinat competența sub motiv că revindicarea este grațioasă, atât timp cât nu s'a ivit nici o contestație și deci de competența generală a judeului sindic, care numai în cazuri contradictorii, are competența limitată a judeului de ocol.

Înalta Curte de Casație s. III, judecând eri asupra competenței a menținut punctul de vedere al Tribunalului, trimițând afacerea spre judecarea judeului sindic al falimentului Alschek.

PROCESUL EXCROCHERIEI CU «MOARA GIURGIULUI»

Eri dimineață urma să se judece în fața s. II a Tribunalului procesul faimosiei excrocherii cu „Moara Giurgului” Din cauza unor vicii de procedură procesul s'a amânat.

DIVERSE

S. I a Trib. corecțional a confirmat eri mandatul de arestare al samsarului Avram Leibovici, implicat în fraudele dela Divizia XI, despre care ne-am ocupat la timp.

Repauzul duminical pentru ziariști

S'a hotărât aplicarea corectă a repauzului

Ministerul muncii a convocat într-uniri la orele 11 pe reprezentanții ziarelor și pe delegații asociațiilor de presă, pentru a discuta chestiunea respectării întregului a repauzului duminical.

Conferința a fost prezidată de d. Dinescu, secretarul general al ministerului.

Delegații celor trei asociații de presă din București și anume „Sindicatul Ziariștilor”, „Asociația generală a Presei Române” și „Uniunea ziariștilor profesioniști”, care înglobează pe toți ziariștii profesioniști, au prezentat o încheiere în care, în unanimitate membrii celor trei asociații rogă ministerul muncii să vegheze ca zilele de dimineață să nu mai apară în Capitală Luni sau a doua zi de sărbători, ci numai cele de

seară. La ora lor obișnuită de apariție, iar edițiile „speciale” să nu mai poată apare decât în două pagini și în mod cu totul excepțional.

Cu alte cuvinte, să se revie la starea de lucruri de acum câteva luni când intrădevăr repauzul duminical pentru ziariști era corect aplicat și respectat.

Cu excepția reprezentanților unui singur ziar, direcțiile celorlalte ziare au declarat că înțeleg și admită și să respecte punctul de vedere al UNANIMITĂȚII ziariștilor profesioniști și în acest sens s'a redactat un proces verbal, ministrul muncii urmând să avizeze la măsurile legale contra celor cari nu vor voi să fie seama de hotărârile luate.

Adunarea generală a comitetului pent u ajutorarea sinistratilor

La 24 Februarie a. c. ora 3, membrii comitetului pentru ajutorarea sinistratilor, s'au întrunit în adunare generală sub prezidenția M. S. Regina, de față fiind și A. S. R. Prințepsea Elena.

După ce d-na generală Averescu constată prezența membrilor comitetului, M. S. Regina declară adunarea constituită și sedinta deschisă, dă cuvântul d-nei generală Averescu care face un scurt istoric al evenimentelor cari au determinat înființarea și apoi extinderea activității acestui comitet.

D. lt-colonel N. Stoenescu, citește doreea de seamă asupra actunității depuse și rezultatele obținute de la 10 Iunie 1926 până la 21 Ianuarie 1928.

Din această dare de seamă rezultă: Totalul fondurilor adunate până la 31 Ianuarie 1928, lei 56.096.857,18, din care aportul guvernului este de lei 6.600.000, (lei 6.000.000 neincasați).

Ajutoarele acordate au fost de lei 24.127.104,85.

În interval de un an și opt luni comitetul central împreună cu comitetul Bacău, au reclamat, pentru funcționarea lor, cheltuieli generale (studii salariați și chiri) lei 1.893.814,10, cari, raportate la totalul veniturilor realizate reprezintă cota de 1 leu, 88 bani cheltuieli pentru un venit de una sută lei, în curs de un an.

După ceirea dărei de seamă d. Cercel, director general al centralei cooperativei de producție și consum a dat celor referatului asupra verificării gestiunii, prin care se constată buna organizare interioară, serioasă contabilizare a fondurilor și judicioasă lor întreținere.

Apoi d. dr. Niemerover a făcut urări de viață lungă pentru M.

Un duel în lumea studentească

În foaia „Excelsior” apărând un articol semnat de d. Marius Nestor, în care studentimea era insultată, d. Lorin Popescu, președintele Uniunii naționale a studenților creștini din România, în numele studentimii, a provocat la duel pe autorul articolului.

Martorii Uniunii au fost aleși în persoana d-lor Tudose Popescu și Gh. Sărbulescu.

Relacerea gărtii Iași

Iași, 25. -- Ministerul de comunicații a dat 14 milioane lei pentru relacerea gărtii Iași. Lucrările de refacere vor începe în primăvară. Gara va fi complet modernizată. I se vor adăogi două persoane noi, halburile de așteptare, etc.

Cronica Judiciară

În JURUL LICHIDARIIL FALLIMENTULUI ALSCHKE

Competința judeului sindic -- Judele sindic de pe lângă Tribunalul Ilfov și-a declinat competența de-a judeca cererea de revindicare făcută de firma Marcus Pincas, de-a se elibera o casă de bani „Chaiwods” din averea falimentului Alschek. Tinând seama că ar fi vorba de-a intra în discuția dreptului părților, judele sindic a considerat că nu poate judeca decât până la 50.000 lei, iar casa de bani în litigiu era evaluată la 100.000 lei.

Trib. Ilfov s. l. com. deasemenea și-a declinat competența sub motiv că revindicarea este grațioasă, atât timp cât nu s'a ivit nici o contestație și deci de competența generală a judeului sindic, care numai în cazuri contradictorii, are competența limitată a judeului de ocol.

Înalta Curte de Casație s. III, judecând eri asupra competenței a menținut punctul de vedere al Tribunalului, trimițând afacerea spre judecarea judeului sindic al falimentului Alschek.

PROCESUL EXCROCHERIEI CU «MOARA GIURGIULUI»

Eri dimineață urma să se judece în fața s. II a Tribunalului procesul faimosiei excrocherii cu „Moara Giurgului” Din cauza unor vicii de procedură procesul s'a amânat.

DIVERSE

S. I a Trib. corecțional a confirmat eri mandatul de arestare al samsarului Avram Leibovici, implicat în fraudele dela Divizia XI, despre care ne-am ocupat la timp.

ULTIMA ORA

Abuzurile unui arhieru dela Iași

Femei căsătorite, devin maici. — Cu ce preț se hirotoneau preoții. — „In numele tatălui” fiul e samsar

Intr'un reportaj trecut, al ziarului nostru, anunțam cum un înalt prelat al Mitropoliei eșene este chemat în fața judecătoarei, pentru a răspunde la acuzațiile ce i se aduc.

De data aceasta, menționăm numele înaltului prelat, care se numește: Arhierul Leu, vicarul Mitropoliei Moldovei.

Acuzațiile sunt grave și de natură să scandalizeze pe toți cei cari atribuie credință interpretatorilor cărților sfinte.

FEMEE CASATORITE, FACUTA CALUGARITA

Așa arhierul Leu este acuzat că a trimis o scrisoare starței dela mănăstirea Râșboieni, obligând-o să călugărească pe femeia Zanaida Păduraru. Probabil că starța se opusese la această călugărire până ce S. S. Leu dela mitropolie, a ordonat primirea în cadrele celor pocițe, a numelei femeii. Starța nu s-a putut opune și a primit-o în mănăstirea sa pe numele femeii. Deoarece din punct de vedere social, măicuța era căsătorită și în registrele stărei civile figura păturii de un bărbat.

Totusi binecuvântarea i s'a dat. Și de ce?

MAICUȚA ACHIZITOARE

Noua călugărită servea interesele Prea Sfinției sale, arhierul Leu. Ii servea de mesager, de încasătoare a tuturor emulgiunilor băneștii. Trimise de călugări și de starți, obligații sau impusi la «contribuții» de Vicarul Mitropoliei.

In calitate de mistică, maica Zanaida Păduraru, care și în-tinase domiciliul la Vicar, a încasat suma de 40 mii lei dela un călugăr al mănăstirii Bistrița, iar dela un alt călugăr de la mănăstirea Horavița, a transmis Vicarului Leu suma mai mică de zece mii lei. Prin aceste mici «danții», cuvioșii îmblânzeau hotărârile șefului lor și și aranjau diferite afaceri duhovnicești.

IN NUMELE TATAIUL...

Venia și fiul său, Vasile Leu, student la teologie, reclamat parșhelului de pe lângă tribunalul Neamț, de însuși călugărul „demoniac”.

Călugărul Ghenadie al Hincău, în urma stăruinței lui Vasile Leu, descendent al Vicarului Leu, a cedat promisiunilor și asigurarilor că i se va da un important post în biserică noastră și a plătit o sumă de 10 mii lei.

Măi lăzăr, călugărul, ne primind nici o garanție și neavând să-și arunce banii în punga Vicarului a înaintat reclamație parșhelului.

Suntăm în cursul cercetărilor și sentința va veni... pe lumea ce-

laltă. Ochi s'au încercat împotri-ciumi cu călugărul pentru retragerea cererii de anchetă judecătorească

HIROTONISIRI PLATITE

Vicarul Leu și-a luat ajutoare, atât pe maica cea căsătorită, cât și pe fiul său, sistemati-zând încasările. Nu putea do-vedi singur sumele ce-l copleșeau și-l asaltau. Sfinția Sa avea de făcut atâtea hirotonisi-siri. Cei 70 de preoți unși de d.-sa, erau obligați, conform o-biectivelor vicarului, să răsplă-tească munca cu câte 3 mii lei, cel puțin, atingând, câte odată chiar 15 mii lei.

SEZISAREA MITROPOLITU-LUI

Suntăm siguri că s'au făcut in-tervenții de potolire pornirilor a-cestora.

Inalt Prea Sfinția Sa Mitropol-ițul Moldovei a atras atenția sub-alternului său bisericesc, că „din canonane” se află că hirotonisirile nu sunt răsplătite, nici chiar sub forma unor mici mulțumiri de trecere „la pomenire”.

In fața acestei informații, Vicar-ul Leu, a trimis o circulară de con-gratulație tuturor preoților sfințiți de crucea sa, ca la rândul lor să-i înainteze câte o adeverință, cum că la hirotonisirile n-au dat nici un sfant.

Era natural ca întreaga felicitare, cum o înțibula pastorul dela mitropolie, să se răspândească prin țera clericii și laici și în cele din urmă să se creeze vinovăția ca e-zistență.

Apăsându-se, își înțeta sinuor proces de discreditare pe baza pro-belor ce le oferea.

Legua cultelor

Promisiunile făcute de gu-vern cu privire la modificarea legii cultelor conform cererii „naștilor” prelați, uniși, nu s'au realizat încă.

Intruinerea dela Cluj n'a fost contramandată.

Din județul Alba Iulia 16 preoți uniți, înscrși în partidul liberal, au demisionat din par-tid.

Contrar sfirilor înregistrate de mult, legea nu a fost în-că depusă la consiliul legisla-tiv de oarece trebuie să fie cer-cetată în prealabil de consiliul de miniștri.

D. Titulescu la San Remo

Berlin, 25. (Rador). — D. mi-nistru Titulescu a invitat azi la ocaziu pe d. Stresemann, ambii fiind la San Remo.

Afacerea „Franco Română”

Căile ferate frustrate de jumătate miliard de lei la un nou contract de reparații de locomotive

Contractele oneroase la C. F. R. se tin lanț. Ele se prezintă „urgent” ratificării Parlamentului devenit un birou de înregistrare al afacerilor metalurgice liberale.

După contractul Wolff, la care Statul a pierdut o jumătate miliard de lei, prin prețurile lui exorbitante, după contractul Reșia, la care plătim scutat un miliard șase sute de milioane lei, la o comandă de 5 miliarde, iar o nouă și grandioasă afacere pe cale de perfectare.

Este afacerea „Franco-Română”. Nu-i mai mare de un miliard de lei, în timp de 15 ani de zile. Dar beneficiile și neruşinarea combinației întrec orice limită ne-am fi închipuit.

O vom demasca fără cruțare. Iată faptele:

(una sută douăzeci) cum convenise.

Intre timp Statul îi acopera deficitete. Se poate ca ele să fi fost reale, căci plata se făcea pe produse, iar materialele se scumpise, între timp enorm.

D. Ing. N. TEODORESCU

Vădând aceasta, s'a căutat un mijloc legal de a se salva afacerea pronașă a Băncii Românești, transformându-se într'o sursă de exploatare a Statului.

Soluția s'a găsit. Reiese din expunerea de motive.

PRETEXTUL COMINAȚIEI

În acest scop, C. F. R. apro-bă ca în loc de restul de 70 locomotive, prevăzută în lege, Societatea „Franco-Română” să repare cazane de locomotive în valoare echivalentă. Vom vedea cum se profită de această schimbare a contractului, fără însemnătate pentru uzină, care deabia acum, după 8 ani dela facerea contractului, vrea să-i mărească instalațiile, pentru a-l aduce la îndeplinire.

În loc să se menție vechiul contract se propune un altul nou, pe baze cu totul schimbate.

CE PREVEDE NOUL CONTRACT

Consiliul Legislativ, fără să știe de-a seama, că intenționat nu s'a anexat proiectul de lege con-tractul, a făcut să se treacă în proiectul de lege, clauzele de plată ale noului contract.

Sunt revoluționare. Le redăm aici după proiectul supus ratifi-cării Parlamentului.

Reparațiile ce Societatea va executa se vor plăti astfel:

a) Materialele din comerț, cu prețurile din facturi inclusiv transporturile la atelierul So-cietății, MAJORATE cu 10% (zece) la sută.

Se sunt acceti zece la sută? Beneficiu, nu. Căci asupra materialelor, plus acceti zece la sută se va, mai jos, un beneficiu de 20 la sută. În total deci se oferă 32 (trezeci și doi) la sută beneficiu numai la materiale.

b) Măna de lucru cu 1400 (una mie patru sute) la sută peste prețurile unitare din 1916, ale direcției atelierelor C. F. R.

Elastic, foarte elastic. Dacă plata reparațiilor se face după sa-lariile plătite, care va fi controul? Arătăm mai jos că de de-astroasă e această clauză și cele de mai jos, care leagă beneficiul de salarii și nu de producția efec-tuată.

c) Cheltuielile generale cu 275 (două sute șapte-zece și cinci) la sută asupra mănei de lucru.

Nici în atelierle C. F. R., unde se lucrează în condițiile cele mai proaste, ca la Stat, regia nu în-țrece 100 (una sută) la sută.

d) Un beneficiu de 20 (două-zeci) la sută asupra materialelor scotite ca la punctul a. asupra mănei de lucru și cheltuielilor generale, va fi scotit în profitul Societății.

Când nu este prevenit benefi-ciul îi se pare modest. Dar nu-i vorba decât de o înșelăciune intenționată, precum vom vede.

Ne oprim aci, rămânând să exa-minăm celelalte clauze de roni-zuire a prețurilor astfel fixate, cu o altă ocazie.

Decamdată vom constata păr-țile mai grave ale contractului.

NOUL CONTRACT E AȘEZAT PE BAZE NECORECTE

De unde vechiul contract prevedea plata pe baza lucrul-ui efectuat, noul contract e stabilit pe baza salariilor plă-tite, indiferent de ce se pro-duce.

Atât contul de regie, cât și cifra beneficiului se scotează asupra salariilor. E natural ca societatea concesionară „Fran-

co-Română” să caute să umfle cifra salariilor, întrebunțând lucrători mulți, bine plăți și care nu vor fi îmboldiți să lucreze prea repede.

Se va lucra puțin, și se vor plăti salarii ridicate.

Pr inurmare se vor plăti chel-tueli generale (regie) enorme și câștigul tot la fel.

Plătim scump oricare ar fi producția.

CONSILIUL TEHNIC SUPERIOR RESPINGE CONTRACTUL PREZENTAT ASTAZI PARLA-MENTULUI SPRE RATIFICARE

La 1920, când s'a încheiat primul contract acti-ve, grupul, care a constituit Societatea „Franco-Ro-mână”, adică societatea franceză de întreprinderi din Paris, împreună cu San-tierele Române dela Dunăre, au încercat să încheie cu Statul pe ace-leași baze, ca astăzi, deși cu cete mult mai mo-deste. Grupul a oferit să construiască atelierul de reparații de astăzi dela Brăila și să li-se scotească reparațiile pe baza sa-lariilor plătite.

Cum, la 1920, toate con-tracțele de acest gen, tre-ceau pe la Consiliul Teh-nic Superior, ceace astăzi se evita, Consiliul a roșinat oferta și a cerut să se calculeze plata re-parațiilor pe producție, precum bunul simț și co-respunderea tehnică o-cer. Ministerul a brebit să se susține, fiind grup-ul „Franco-Român” să-și schimbe oferta. Și astfel am avut legea din 1920, unde Statul s'a aranjat în schimb să acopere ho-moficiul minim de 10 (zece) la sută.

Cu neruşinare, grupul „Franco-Român” astăzi liberalizat prezintă din nou oferta respinsă în 1920, mărindu-și preten-țiile, probabil pentru a-coperirea comisi-onelilor.

Și astfel, după 8 (opt) ani de zile, o ofertă re-voștată ca nerecctă, de Consiliul Tehnic Super-rior, capătă putere de lege.

Dar surtem derante de a fi terminat. Vom deră-văni dedesubturile prețu-rilor. Și veți vedea că be-neficiile nenaturale ale Societății, supra-benefi-ciile așing jumătate mi-liard, la o afacere totuși de un miliard lei. E pur și simplu îngrozitor.

Afacerea mitralierelor ungare

Mica Înțelegere va depune o plângere împotriva Ungariei

Paris, 25 (Rador). — Comen-dând afacerea mitralierelor dela St. Gotthard, „Petit Parisien” constată că numai din cauza lipsei de nuanțitate în consiliul Ligei Na-ționilor, președintele n'a putut lua inițiativa imediat după desco-perirea contrabandei ungare și Mica Înțelegere s'a mărginit nu-mai să atragă atenția consiliului asupra înarmărilor clandestine o-perate de guvernul ungar. Aceia-și cauză a încurajat Budacesta să adopte o atitudine de sfidare față de Geneva.

„ECHO de Paris” înre-gistreată sunol că Mica Înțelegere, după indem-nul secretariatului gene-ral al Ligei Naționilor va depune o plângere for-mală împotriva Ungariei, dând astfel puțința de a se aplica toate resursele prevăzute în art. 11 din

paetul Ligei Naționilo, care se referă la primele căile de natură să turbure pacea generală.

„Le Matin” exprină con-vingerea că d. Chamber-lain nu va îngădui ca au-toritatea Consiliului să fie batjocorită, d. Musso-lini va evita orice inter-venție ce ar putea im-plica ideea unei com-plicități la violarea tratatelor și probabil și d. Strese-mann nu va voi să contri-bue la discreditarea Ligei Naționilor.

„Le Matin” consideră că Liga Naționilor va putea lichida ca succes afacerea mitralierelor, dacă se va sesiza pe deplin și va usa de toate mijloacele ce-i stau la îndea-mână.

Groaznică nemorocire marină

Berlin, 25. (Rador). — În apropiere de localita-rea Dungeness, (coasta Angliei), vasul școală so-vietic „Tovaris”, din ca-uză a unei puternice, s'a ciocnit cu vaporul italian „Albatross”. Ciocnirea a fost atât de puternică, în-cât vaporul italian s'a scufundat imediat, pro-babil cu întreg echipajul său. Până acum a fost pescuit un singur sur-viețitor, care a murit și el din cauza extenuării complete.

Imprumut intern în Mexico

Londra, 25. (Rador). — Din Mexico se anunță că este mai mult ca sigur că Agenția Băncii din Montreal, va acorda guvernului mexican un imprumut pe termen scurt, de cinci milioane pesos, pentru plata salariilor funcționa-rilor. Imprumutul va fi garantat prin cesiunea impozitelor miniere.

Bandiți atacă un tren în America

Londra, 25 (Rador). — Se anun-ță din Chicago că 6 bandiți au scurs cu forța un tren, chiar în marginea orașului. Bandiții pen-tru a intimida personalul trenu-lui au tras peste 50 de focuri de armă. Ei au jefuit apoi pe călă-șorii, de peste 60.000 de lire ster-line. După comiterea faptului, bandiții au fugit într'un automo-bil care-i aștepta în apropiere. Printre cei răzuțiți, este și Ban-ca de rezerve federale, care a pierdut 12.000 de lire sterline.

Tratat colectiv de arbitraj

Geneva, 25. (Rador). — Comi-totul pentru studiul siguranței și arbitrajului a terminat discuția generală a memoriului prezentat de d. Holsti, delegatul Norvegiei și a înșărcinat un comitet special cu redactarea unui model de tra-tat colectiv de arbitraj.

Consiliul Legislativ persecuțat... guvernul!

Consiliul Legislativ, s'a apucat să facă mizerii guvernului, ridicând o-biecții aproape la toate legile, care-i se trimit.

Consiliul Legislativ a făcut dificultăți d-lui In-culeț, pe chestia legii stupefiantelor, d-lui C. Dumitriu, la legea pentru prelungirea contractului societății Franco-Româ-nă, iar acum face dificul-tăți d-lui dr. N. Lupu la legea reglementării muncii.

Nu știm dacă e vorba de un sistem, sau de o întâmplare, în orice caz, e dovedă elocventă a lipsei ei serinizate, cu care se întecnesc legile în mi-nistere.

Viitorul regim al chiriilor

Situația se complică în defavoarea chiriilor

Problema sentințelor de evacuare. — Tabelele statistice sunt mereu așeptate la minșterul Justiției. „Liga chiriilor” nu poate apăra interesele membrilor ei

Deși numai două săptămâni ne mai despari de data închei-rii Parlamentului, problema noului regim al chiriilor, care trebuie rezolvată până la 29 Martie cel mai târziu, a rămas încă la primele discuiții.

Greutatea luării unei decizii definitive în această chestiune este provocată pe deoparte, de diversitatea opiniilor din sânt guvernului pe de altă parte, din cauza lipsei de documenta-re a comisiei ministeriale.

TABELELE STATISTICE LIPȘESC

Am anunțat că această comi-siune a cerut altă proprietarilor, zăp și chiriilor, tabele statistice asupra numărului chiriilor, care nu beneficiază de prelungire, împreună cu situația socială și fi-nanțiară a lor și a proprietarilor respectivi.

Până acum, nu a trimis o ase-menea tabelă decât Sindicatul proprietarilor.

Or, din statisticele pro-prietarilor, reiese că în Capitală, mai sunt numai 112 chiriși, care benefi-ciază de prelungire, — fi-rește, în afară de catego-riile privilegiate.

Liga chiriilor nu a putuș pro-duce până acum nici o statistică. Chiriiași nu au asemenea date statistice, și nici registru de membrii reguții înscrși, de oare ce — spun conducătorii Ligei — sunt în genere oameni nevoși, nedispunând de fonduri, care să le îngăduie întocmirea de ta-blouri complete, cu atât mai mult cât ei s'au deosebit de pro-prietari, nu au de apărut decât un drept efemer: o prelungire de contract.

SENTINȚELE DE EVACUARE RAMAN VALABILE

Așa fiind situația, e greu de prevăzut, dacă până la urmă cauza chiriilor va învinge, fiind vorba — după datele pro-prietarilor — numai de un nu-măr așa de infim de chiriși, ministrul justiției susține că e absurd să se întârzie normali-zarea completă a regimului chiriilor.

D. dr. N. Lupu, în schimb, susține că toamă fiindcă nu-mărul celor ce ar urma să fie privilegiați e mic, ar fi inuman să fie aruncați în stradă.

În orice caz, prelungirea de un an se va recorde dar restricțiile vor fi de așa natură, încât „o-are” pușini vor putea benefi-cia de noua lege.

Numărul privilegiaților va fi îngădit nu numai de o cotă de chirie, peste care nu se vor mai acorda prelungiri, ci și de o hotărâre foarte importantă în legătură cu legea Cudalbu, în care termenul de 25 Aprilie 1923 e trecut drept dată a reîntrării tuturor contractelor sub regi-mul liberiei tranzacții.

Sentințele de evacuare, obținute până acum de proprietari, conform acestei dispoziții, vor fi declarate valabile.

Rămân, firește, în dis-cuție, acțiunile de această natură încă în curs.

În orice caz, în cursul săptă-mânii viitoare, se va lua o ho-tărâre definitivă, nici o întâr-ziere nema fiind posibilă. După toate probabilitățile, Lună comisiunea compusă din d-nii dr. N. Lupu, Stelian Popescu și Gh. Tătărescu va (ine o nouă ședință.

LYNX

ȘTIRI POLITICE

Ziua de opt ore și Consiliul Legislativ

În legătură cu obiecțiile pe care Consiliul Legislativ le face proiectului de lege pentru introducerea zilei de opt ore de muncă în industriile nostre, suntem informați că aceste obiecțiuni nu vor avea drept efect aneupunerea legii în Par-lament, deoarece Consilul Legi-slativ nu are altă cădere de cât de a pipăi constituționalita-rea proiectelor, ce-i se prezintă.

Pariuri le deșe cu oarele Camerei

De câteva zile se pun mari ră-mășaguri, pe culoarele Camerei. Obiectul acestor pariuri este data răderii guvernului. Firește, par-tidul deputați opoziționiști, care susțin că guvernul cade în cursul lunii Martie, contra deputaților liberali, care pretend că guvernul va trece cu bine și Paștile, și chiar toată vara.

Unul din aceste pariuri (fiut de un singur deputat opoziționișt) contra șase deputați liberali, cons-tituți... în societate, se ridică la suma de 120.000 de lei.

Pariurile sub 20.000 de lei sunt foarte frecvente, așa încât... cota guvernului e în mare scădere.

Acțiunea comunistă în Portugalia

Lisabona, 25. (Rador). — În urma unei explozii care a făcut 2 victime poliția a descoperit o fa-brieică clandestină de bombe. Fiind înțeles că fabrica ar fi condusă de comuști, poliția a făcut mai multe areștări printre ei.

Intruinerea de a Cernăuți

Eri la prânz, frunțașii na-tional-fărăniști au plecat la Cernăuți, pentru a participa la intruinerea, care are loc astăzi.

Cu prile-ntul acestei intruiri, d. Dori Popovici își va face debutul acțiunii d-sale politice în cadrul partidului național-fărănesc.

Averescanii trec la atac

În ședința de ieri a Camerei s'a produs un incident interesant. Unicul deputat averescan, d. Petre Papacostea a cerut să se termine odată discuțiile Comisiei, care cercetează dosarul furniturilor de medicamente pentru a nu se lăsa se planeeză bănuelile atât de grave asupra d-lui Lupuș, fostul ministru al Sănătății publice în ultimul cabinet Averescu.

Pe cale de intrerupere, d. Virgil Madgearu a aruncat a verescanilor epitetul de „mă-luși ai liberalilor”.

D. Papacostea a ridicat mă-nușa și a cerut cuvântul în che-stie personală. De fapt da-vrea s'a răspundă d-lui Marge-ru, arătând că nu partidul po-pular, ci partidul național-fărănesc, a servit, întotdeauna, prin politica sa, interesele par-tidului liberal.

Cum această acuzare a fost formulată deunzii în „Andrep-tarea” într'un articol, pe care l-am relevat și noi ca direc-t inspirat de d. general Averescu și cum d. Petre Papacostea este după cum se știe, unul din întinși șefului partidului popularului, discuția aceasta, care va avea loc luni, promi-șă fie interesantă.